סב: כל המנחות באות מצה פרק חמישי מנחות

רב פפא אמר דכולי עלמא דון מינה ומינה. הך מילתא דרב פפא מקמי דליטמעה להיא דסוף כל התדיר (זבחים דף לח:) דפליגי רבי ורבנן במתנדב שמן ומסקינן דפליגי בדון מינה ומינה דרבי סבר דון מינה ואוקי באתרה וקאמר רב פפא התם אי תניא תניא וכן היא דפסחים בפרק כל שעה (דף לב:) דליף מזיד דמעילה פטור מקרבן מק"ו מאסר מצות שם בהן כרת ופטור מזיד וקאמר לא אם אמרת באסר מצות שכן לא חייב בהן מיתה כו' ופריך האי תנא מעיקרא אלימא ליה כרת ולבסוף אלימא ליה מיתה ומשני דהכי קאמר לא אם אמרת באסר מצות שכן לא חייב בהן מיתה בפחות מכזית תאמר במעילה דחייב בפרוטה אע"ג דלית ביה כזית ופריך מאן שמעת ליה דאמר הזיד במעילה במיתה רבי דליף חט חט מתרומה ומינה מה תרומה בכזית אף מעילה בכזית והשתא מאי קושיא הא רבי היא דאית ליה דון מינה ואוקי באתרה ורב פפא דוחק עם לתרץ דרבי סבר לה כתנא שאול דמחייב התם בתרומה בששוה פרוטה אע"ג דלית בה כזית ולריך לומר דמקמי דליטמעה להיא דזבחים אמרה יא[1] אי נמי י"ל הכא והתם דהכי קאמר דמהני ליכא למשמע מינה:

ויהיו זבחי שלמי יחיד טעונין תנופה חיים כו'. [2] כאן נמי שייך לדקדק אמאי צריך קרא נימא כל חד וחד מיקו בדוכתיה וי"ל דמכל מקום הוה יליף מה מצינו כדפרישית לעיל א[1] ומשום דאיקרו שלמים תדע דהא איכא למיפרך מה לשלמי צבור שכן חובה אבל אהא דאיקרו שלמים סמיך ועוד כדאמרן לעיל שלמיהם ריבויא הוא ב[2]:

ויהא אשם מצורע טעון תנופה שחוט כו'. ואף על גב דאמרן לעיל (דף פא.) תנופה ולא תנופות הכא לא דמי כיון דחדא מחייס וחדא לאמר שחיטה:

וכן השולח קרבנותיו ממדינת הים כהן מניף על ידו. תימה דבפ' כל הגט (גיטין כח.) תנן השולח חטאתו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת שהוא קיים ופריך בגמ' והא בעיא סמיכה אמר רב יוסף בקרבן נשים ב) והכא לא שייך לשויי הכי דכבר תנא ליה ריש"א והאשה כהן מניף על ידה וליכא נמי לשנויי כדמשני רב פפא בגיטין (גם זה שם) בחטאת העוף עסקינן דחטאת העוף לא בעי תנופה וכמו כן קשיא בפרק תמיד נשחט (פסחים דף סב.) דאמר דאילו כל הזבחים ערל וטמא משלחים קרבנותיהם וליכא לשנויי בהאשה דערל קתני וליכא לאוקומי נמי בחטאת העוף דזבחים קתני וכבור ומעשר ופסח [3] נמי דלא בעו סמיכה [ליכא לאוקומי] דהא כל הזבחים קאמר ופסק מצורע בפרק התערובות (זבחים עו.) דקאמר רבי שמעון למחרת מביא אשמו ולוגו עמו ומתנה בשלמים דאותו אשם טעון סמיכה ולא אפשר לסמוך אלא בהקפת יד למאן דאמר סמיכת אשם מצורע לאו ג) דאורייתא ד) בפרק כל הפסולין (זבחים דף נב.) ובגברא אחרי כדמוכח בתוספתא ה) ובפ' בתרא דמועד קטן (דף טו:) איתא דאכל אינו משלח קרבנותיו משום דכתיב שלמים כשהוא שלם הא לאו הכי משלח ובמנודה מיבעיא לן אם משלח או לא ולא חיישינן לסמיכה ודוחק הוא לתרץ כאשה או בעוף ולקמן בתרא (דף קז:) גבי אשה לנדבה אחד מהן לפר ועגל ושור מנן בפרק דם שחיטה (כריתות כג.) ושייכה מביאין חטאת אחד ובפרק שני מזיקין (מיר מ.) שמביאין קרבן על תנאי ובפרק שני דקדושין (דף נה.) גבי בהמה שנמצאת מירושלים למגדל עדר זכרים עולות ולא חיישינן לסמיכה בכל הני ותירץ ר"ר שמעון דלא שייך לאקשויי אלא דוקא התם בחטאת משום דאיכא עדיין חטאת אחרת דלמא הויא ליה חטאת שמתו בעליה וסמכינן להקריבה בחזקת שהוא קיים וא"ת והא בפרק התערובות (זבחים עד: ופס) תנן בקדשים מין במינו קרב לשם מי שהוא ופריך בגמ' הא בעי סמיכה ומשני בקרבן נשים וי"ל התם כיון דאיכא תקנתא ברעיה אין לעשות בלא סמיכה דכי האי גוונא מפלגינן התם גבי אשם וערל וטמא איכא לאוקמי בדלית ליה תקנתא עדל שמתו אחיו ממתת מילה טמא זב ומצורע שאין רפואתו תלויה בעצמו אי נמי בקרבן הקבוע לו זמן כגון עולת ראייה וחגיגה ג) או שהיה עובר עליהן בגד תאמר וא"ת הרי חטאת שנתערבו עורות פסחיהן בפסחים בפרק האשה (דף פח:) ונמצאת יבלת באחד מהן דפטורין מלעשות פסח שני ולא מייתו מותר הפסח משום סמיכה ויש לומר דכיון שהוא ספק דשמא פטור הוא מלעשות פסח שני ולא עבו לו חכמים תקנה דאי אפשר לתקן אם לא יעבור מצות סמיכה וא"ת נהי דסמיכה לא מעכבא מכל מקום ערל וטמא שאין יכולין לסמוך ליתא כל שאין רואי לגילה גילה מעכבא בו וכן בהכיא דשקלים (דף יא:) ודכריתות (דף מז.) דכל הני נמי דאין יכולין לסמוך משום ספק תשיב שפיר אין רואיין לגילה כדאשכחן בפרק המוכר את הספינה (נ"ב פא:) גבי ביכורים וי"ל דנפקא לן מהא דאמרינן בפרק בתרא דמועד קטן (דף טו:) וביום בואו אל הקודש אל החצר הפנימית לשרת בקודש קריב חטאתו זו עשירית האיפה פירוש שהכהן מביא בשעה שמתחנן לעבודה ודרש התם ר"ש בבואו קריב בזמן שראוי לביאה להקרבה בזמן שאינו ראוי לביאה אינו ראוי להקרבה כגון טמא מת ומצורע משמע דווקא עשירית האיפה אבל שאר קרבנות משלח ומיהו אין כל כך ראיה מזה דדילמא הא דמשלח שאר קרבנות היינו בהני דלא בעו סמיכה דומיא דעשירית האיפה ויש לדקדק מהא דדרשינן בת"כ [2] ה) מזבחו ולא מנגעו ש"מ דטמא משלח קרבנותיו דבהכאת קרבן חייבי ועוד יש לדקדק מדממעטינן בפ"ק דחגיגה (דף ד:) טמא מרחייב דכתיב והבאתם שמה דכל שיטנו בביאה יצאו בהבאה ש"מ דשאר קרבנות משלח ולא חיישינן לענין סמיכה בראוי לסמיכה ומיהו לאמן דאמר בפ' כל הפסולין (זבחים דף נג:) דטמא בר סמיכה דאפשר דמעייל ידיה וסמיך לא מצינו למידרש מהני קראי ושמא י"ל דמאן דאית ליה (שם) ביאה במקלת לא שמה ביאה קסבר כל הסומך ראשו ורובו הוא מכניס אי נמי אית ליה דמרחק גפון ומאן דסבירא ליה דלא בעינן ראשו ורובו קסבר ביאה במקלת שמה ביאה ומיהו אכתי קשה לי מיקמ לסמיכה שחיטה לאו דאוריתא

ג) דון מינה. שלמי צבור משלמי יחיד מה שלמי יחיד טעונין תנופה ד) שחוטין דכתיב לא תיקטיר ז) ליה למיתני (מה שלמי יחיד טעונין תנופה אף שלמי צבור כו') דבגופיה כתיב: **ואוקי באתרה.** כדין שמצינו לשלמי ציבור עצמן שטעונין תנופה ה) שלמים ח) מה ממיים תנופה שלמים אף לאחר שחיטה תנופתן שלמים ט) **מה.** להלן בשלמי יחיד דכר שמתנה לכהן טעון ב) תנופה אף כו' והיינו כולן שלמים אבל משלמי יחיד אין לכהן אלא חזה ושוק: **שלמיהם.** בשלמי יחיד כתיב (ויקרא ז) את חזה התנופה ואת שוק התרומה לקחתי מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם דמשמע לשון רבים והוה ליה למיכתב לשון יחיד דביחיד משמעי ומדכתיב לשון רבים י) לומר על חזה ושוק של שלמי צבור שיוצפו: **גמירי.** מסיני כ' סמיכות בצבור פר העלם דבר של צבור דכתיב (שם ד) וסמכו זקני העדה ושעיר המשתלח דכתיב (שם טז) וסמך אהרן את שתי ידיו וגו' (ו) ומצבור הוא ותו ליכא שום סמיכה בצבור: **אותו.** (שם ז) ואת חזה התנופה להניף אותו וגו': מתני'

ד) שחוטין דכתיב לא תיקטיר ז) ליה למיתני (מה שלמי יחיד טעונין תנופה אף שלמי צבור כו') דבגופיה כתיב: **ואוקי באתרה.** כדין שמצינו לשלמי ציבור עצמן שטעונין תנופה ה) שלמים ח) מה ממיים תנופה שלמים אף לאחר שחיטה תנופתן שלמים ט) **מה.** להלן בשלמי יחיד דכר שמתנה לכהן טעון ב) תנופה אף כו' והיינו כולן שלמים אבל משלמי יחיד אין לכהן אלא חזה ושוק: **שלמיהם.** בשלמי יחיד כתיב (ויקרא ז) את חזה התנופה ואת שוק התרומה לקחתי מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם דמשמע לשון רבים והוה ליה למיכתב לשון יחיד דביחיד משמעי ומדכתיב לשון רבים י) לומר על חזה ושוק של שלמי צבור שיוצפו: **גמירי.** מסיני כ' סמיכות בצבור פר העלם דבר של צבור דכתיב (שם ד) וסמכו זקני העדה ושעיר המשתלח דכתיב (שם טז) וסמך אהרן את שתי ידיו וגו' (ו) ומצבור הוא ותו ליכא שום סמיכה בצבור: **אותו.** (שם ז) ואת חזה התנופה להניף אותו וגו': מתני'

ה) דון מינה. שלמי צבור משלמי יחיד מה שלמי יחיד טעונין תנופה ד) שחוטין דכתיב לא תיקטיר ז) ליה למיתני (מה שלמי יחיד טעונין תנופה אף שלמי צבור כו') דבגופיה כתיב: **ואוקי באתרה.** כדין שמצינו לשלמי ציבור עצמן שטעונין תנופה ה) שלמים ח) מה ממיים תנופה שלמים אף לאחר שחיטה תנופתן שלמים ט) **מה.** להלן בשלמי יחיד דכר שמתנה לכהן טעון ב) תנופה אף כו' והיינו כולן שלמים אבל משלמי יחיד אין לכהן אלא חזה ושוק: **שלמיהם.** בשלמי יחיד כתיב (ויקרא ז) את חזה התנופה ואת שוק התרומה לקחתי מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם דמשמע לשון רבים והוה ליה למיכתב לשון יחיד דביחיד משמעי ומדכתיב לשון רבים י) לומר על חזה ושוק של שלמי צבור שיוצפו: **גמירי.** מסיני כ' סמיכות בצבור פר העלם דבר של צבור דכתיב (שם ד) וסמכו זקני העדה ושעיר המשתלח דכתיב (שם טז) וסמך אהרן את שתי ידיו וגו' (ו) ומצבור הוא ותו ליכא שום סמיכה בצבור: **אותו.** (שם ז) ואת חזה התנופה להניף אותו וגו': מתני'

ו) רבינא ו) גמירי שתי סמיכות בצבור ויהא אשם מצורע טעון תנופה שחוט מקל וחומר מה זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין תנופה שחוטין אשם מצורע שטעון תנופה חי אינו דין שטעון תנופה שחוט מיעט רחמנא גבי זבחי שלמי יחיד אותו אותו למעוטי אשם מצורע ת"ר [1]חמשה שהביאו קרבן אחד אחד מניף על ידי כולם [2]והאשה כהן מניף על ידה וכן השולח קרבנותיו ממדינת הים כהן מניף על ידו: מתני'

ז) רבינא ו) גמירי שתי סמיכות בצבור ויהא אשם מצורע טעון תנופה שחוט מקל וחומר מה זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין תנופה שחוטין אשם מצורע שטעון תנופה חי אינו דין שטעון תנופה שחוט מיעט רחמנא גבי זבחי שלמי יחיד אותו אותו למעוטי אשם מצורע ת"ר [1]חמשה שהביאו קרבן אחד אחד מניף על ידי כולם [2]והאשה כהן מניף על ידה וכן השולח קרבנותיו ממדינת הים כהן מניף על ידו: מתני'

עין משפט נר מצוה

סא א מיי' פ"ט מהל' מעה"ק הלכה טו:
סב מיי' שם הלכה טז:

שיטה מקובצת

א) תיכת הוא נמחק: ב) שלמיהם ריבוייא הוא. גליון וניחא השתא דרבנן ילפי בבנין אב ורבי לא דריש ריבוייא ופסבר אוקי באתרה: ג) בהן וכו' ודהוי שלמי יחיד טעונין כו' והשאר נמחק: ד) זבחי שלמי צבור כו'. [תיכה הא] איכא למיפרך מה לשלמי צבור שכן באין בטומאה ודוחין שבת ר"ל דסשמע [ליה] דשדין תנופה וסמיכה עיין תוס' דבחים (דף לג ע"א): ה) דהוי. ע"י תוס' שם: ו) גמירי שתי סמיכות. פ"ה הפשטלה ולא דק דבפרק שתי מדות (דף צב ע"א) פליג ר"ש אח"ל ואמר פר העלם ושעירי ע"ז בעינן סמיכה והבא בר' שמעון קיימינן. וא"ת ר"י דאמר לקמן בפרק שתי מדות דשתי סמיכות בצבור נ"ל בעלמא מהיכא בעבמא דאין זבחי שלמי צבור טעונין סמיכה ר"ל דבי היכא דאמר לקמן הפר פר טעון סמיכה ואין שעירי ע"ז טעון סמיכה ה"נ שאינן הפר. פר טעון סמיכה ואין זבחי שלמי צבור טעונים סמיכה עיין תוס' לקמן (דף צב ע"ב): ז) לא אצטריך הס"ד עד סוף הדבור נמחק: ח) שלימים הוא סוף דבור ואח"כ מה"ד מה התם מחיים: ט) תנופה אף בשלמי צבור דבר שמתנה לכהן תיכת כו' ל"ש: י) רבים ליתר: יא) אי נמי. עיין תוספות (לקמן) (דף קז ע"א) [ר"ה אי תניא]: יב) עיין תוספות לעיל (דף נט ע"א) ולקמן (דף עה ע"א): יג) מזבחו. עיין מגילה (דף ח) ונדה (דף לו ע"א):

מסורת הש"ס

ב) (לקמן לב:), ג) (לקמן פח. לב:), ד) שחוטין הם"ד והשאר שייך לגיטור שמעל"ל כל"ל. ל"ק. ה) שלימים הס"ד אם"ל ד"ה מנות שהן בחיים מה מי. ל"ק. ו) ע"ל שייך לע"ל. ז) ל"ל אם החזה לחיקה. ח) (ועי' היטב תוס' ובחים טז: ד"ה כל הדא תוס' מילין כנ: ד"ה והתם), ט) ל"ל והכל נמי קשיא הכ' כנ' סמיכה ולא שייך כו'. ל"ק. י) נמי ליכא לאוקמא דהא. ל"ק. כ) ל"ל דאוריתא והיכי עביד בלא סמיכה הא בעי סמיכה בחוצה ונגנבת אחיר כדמוכח בתוספתא. ר"ל דמקרני נגבא שאי כדאמרינן התם והא דאמרינן בפ"ב דמועד קטן דאכל כו' וכן הוא בתוספתא פ"ה דזבחים דף פה ע"ב. ל"ק. ל) רש"ק ר"ל אע"ג דבכלמים בעי סמיכה בחוצה, מ) (ס"ד דעיולות כו'). נ) ל"ל וכנגן סהיה כו'. ל"ק. ס) (וע"ע תוס' יומא קד: ד"ה דאמר).

הגהות הב"ח

(א) תש"י ד"ה נמירי וכו' שתי ידיו יגר שתי סמיכות מצבור הוא:

גליון הש"ס

גמ' ר"חיי יבחי שלמי צבור כו'. עיין אנחים דף לג ע"ב תוספות ד"ה סמיכה:

הגהות מהר"י לנדא

א) תוס' ד"ה ויהיו זבחי כו'. לקמן דף נט ע"ב ד"ה לעיל דף נט ע"ב ד"ה ומתת עליו:

רבינו גרשום

צבור טעונה תנופה בתנופה שלאחר שחיטה פליגי: ותנופתן כמות שהן שליימין וחכמים אומרים אין מניפין אלא חזה ושוק ואימורין: ומינה. מה התם בשלמי יחיד בחזה ושוק שתנופתן לאחר שחיטה: מה התם בשלמי יחיד דבר שמתנה לכהן טעון תנופה היינו חזה ושוק: אף הכא בשלמי צבור היינו בבשר עצות [דבר] שמתנה לכהן טעון תנופה ושלמי צבור הוין כולן מתנה לכהן: שלמיהם ריבוייא הוא דכתיב את חזה התנופה ואת שוק התרומה לקחתי מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם ריבה כל השלמים שאין טעונין תנופה אלא חזה ושוק: טעונים שלש מצות בין שלשתן ושתים מאותן שלש מצות בכל מין ומין והשלישי אין בהן: מיעט גבי שלמי צבור אותם דכתיב והניף הכהן אותם אותם טעונין תנופה חיים ולא אחרים: גמירי ב' סמיכות בצבור ומאי נינהו פר הבא על כל המצות ושעיר המשתלח ותו ליכא: גבי שלמי יחיד כתיב אותו דכתיב ואת החזה להקריב אותו לפני ה':

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com